

Ročník: 103 | Číslo: 7 | 12. února 2023 | Cena: 18 Kč

Český zápas

Týdeník Církve československé husitské

Téma:

Slovo Boží a slovo lidské

EDITORIAL

„Moji milí mladí přátelé, kdybyste viděli mou Bibli, možná by vás neoslovila. Řekli byste: ‚Co? Toto je papežova Bible? Tak stará a tak opotřebovaná kniha!‘ Mohli byste mi také darovat novou, klidně za tisíc eur, ale nechtěl bych ji. Miluji svou starou Bibli, tu, která mě provázela polovinu mého života. Zná mou radost, byla smáčena mými slzami: je to můj neocenitelný poklad. Žiji z ní a za nic na světě bych ji nedal pryč.“

papež František

Když se dnes zeptáte na názor týkající se věrohodnosti biblických textů či pravdy, která za nimi stojí, většina lidí vám sdělí, že věci, události a příběhy zapsané v Bibli nemusí být nutně přesně takové, „jak se tváří“. Vyložený skeptik, ateista pak uvede, že tato kniha je tak plná fantastických příběhů a zázraků, že jí žádný rozumný člověk nemůže přece věřit.

My křesťané Bibli věříme. Věříme jí však doslova? Jak vnímáme známé výjevy evangelisty Matouše s andělem, jenž mu diktuje slova evangelia, jak tak úchvatně zobrazuje například slavný obraz Povolání svatého Matouše od italského barokního malíře Caravaggia? Jak to vlastně je s tou verbální inspirací Bible? Zamyslete se s námi nad těmito otázkami v aktuálním magazínu, který jsme nazvali Slovo Boží a slovo lidské.

V tomto čísle jsme věnovali prostor také velké postavě křesťanských dějin a jejímu celoživotnímu naplňování touhy, aby Boží slovo bylo věrně překládáno, kázáno a zpíváno – bratrskému biskupovi Janu Blahoslavovi, od jehož narození 20. února 2023 uplyne 500 let.

Klára Matoušová

ZE ŽIVOTA CÍRKVE

Blahopřání ke zvolení novému prezidentu České republiky

Vyjadřuji upřímnou radost a srdečné blahopřání panu armádnímu generálovi ve výslužbě Petru Pavlovi ke zvolení prezidentem České republiky. V Církvi československé husitské oceňujeme, že prosazuje a zastává hodnoty pravdivosti, otevřenosti, slušnosti, projevuje vnímavost k hlasům všech občanů a chce naslouchat jejich starostem a obavám, chce posilovat důvěru ve společnost a hrdost na svoji vlast v návaznosti na odkaz našich prezidentů Tomáše G. Masaryka a Václava Havla. S panem generálem probíhala velmi dobrá spolupráce v oblasti kaplanské služby, když byl v čele Armády České republiky. Věříme, že bude proto probíhat i v širší rovině jeho spolupráce s církvemi, k posilování duchovních a etických, národních i všelidských hodnot k dobru a prospěchu naší společnosti a státu. Přejeme mu mnoho světla moudrosti a sil v nesnadných rozhodováních a jednáních a provázíme ho svými modlitbami. S úctou

Tomáš Butta

patriarcha Církve československé husitské

Ke dni 28. 1. 2023

Abrahám Martin Jindra

Že se abrahámovinami myslí padesáté narozeniny, to se už tak všeobecně neví. A že byl třeba Jaroslav Vrchlický při tomto jubileu oslovován „ctihodný kmeté“, bereme dnes spíš jako kuriozitu. Ale ono to není jen tak, padesát let je stále pořádný kus lidského věku spojený s neobyčejným obdarováním. Kdo zná Martina Jindru (a popravdě, kdo ze čtenářů tohoto listu by jej neznal...), jistě mi v tom dá za pravdu. Každý si snad vzpomene alespoň na jeden titul, kterým tento náš historik obohacuje poznávání cest novodobé husitské církve v kontextu dějin 20. století (Strážci lidskosti, Z milosti trpět pro Krista, Sáhnout si do ran tohoto světa, Poutník Božím humorem, bílkovská témata atd.). Je toho hodně, ale bylo by to málo, kdyby těch několik jmenovaných knih zároveň svými názvy nezrcadlilo autora samotného. Citlivý strážce lidskosti s přátelským humorem, to je pro mě Martin. S láskou ke své krásné rodině, smyslem pro nevšednost všedních příběhů „maličkých“, s otevřenou myslí a podanou rukou známým i neznámým bližním, ale i s břitkým sarkasmem tam, kde (nejen v církvi) rozpozná opatrnictví, nabubřelost či faleš. Srůstá-li člověk s dobrým dílem ve shodný celek, bývá vzácným příkladem osobnostní integrity. Kéž toto Tvé požehnání, milý Martine, je s námi „na mnohá léta“.

Marcel Sladkowski

Poetický večer s bratrem Filipem G. Martinkem

Poetický večer POD LAMPOU s autorským čtením a sdílením se tentokrát uskutečnil 29. ledna 2023 v Táboře nad novou knihou *Modlitba k Sofii* bratra Filipa Gorazda Martinka. Děkujeme Pánu za příjemnou atmosféru setkání i mile nadpočetnou účast.

K. M. Lukasová

Vzpomínka na bratra faráře Vladimíra Valíčka

Dne 23. 1. 2023 by se dožil 103 let bratr farář Vladimír VALÍČEK, který působil v náboženských obcích České Budějovice a Husinec a celý život zasvětil Církvi československé husitské. Byl velkým znalcem a propagátorem Husova díla. V našich srdcích stále zůstává jeho lidský přístup, ale i působivý zpěv a hodnotná kázání.

Dne 14. 2. 2023 uplyne 10 let od jeho úmrtí. Všichni, kdo jste ho znali, věnujte mu, prosím, tichou vzpomínku.

Rada starších a rodina

Týdeník Církve československé husitské. Vydává: Ústřední rada Církve československé husitské, Wuchterlova 5, 160 00 Praha 6.

Vedoucí redaktorka: ThDr. Klára Matoušová, redaktorka: Mgr. Markéta Černá, grafik: Milan Udržal. Šéfredaktorka Cesty: Mgr. Jana Krajčířiková.

Tel. redakce: 220 398 107; e-mail: cesky.zapas@ccsh.cz, tisk: Grafotechna plus. Distribuce a reklamace: ADLEX, spol. s r. o., Xaveriova 1888/45, Praha 5 150 00. Předplatné: Mgr. Dagmar Pišová, tel.: 220 398 117, e-mail: prodejna.blahoslav@ccsh.cz

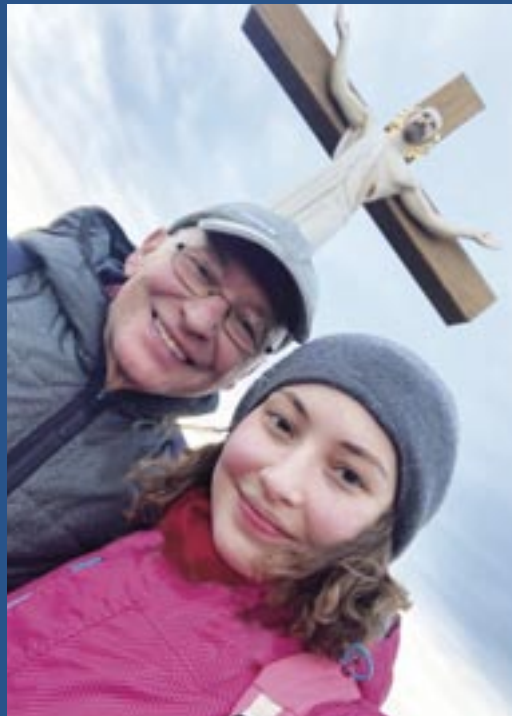
Redakce si vyhrazuje právo na úpravy a krácení příspěvků.

Cesta za Ježíšem

Již od malička mě tatínek brávil každou sobotu do Beskyd na Ondřejník. Chodívali jsme s naší fenkou Monou, zatímco maminka nás čekala doma. Pokaždé jsme se znovu dívali na malou chatrč, která stála na úpatí nejprudší části této trasy. Vyprávěli jsme si, jak by se dala opravit a zvelebit. Jak jsem dospívala, priority a aktivity v mém životě se měnily a s tatínkem začal více chodit můj mladší bráška Jeník. Jednoho dne mi tatínek s Jéňou řekli, že chatrč koupili dva pánové a teď ji pomalu vlastními silami opravují. Tehdy jsme ani netušili, co jsou zač, ani co mají v úmyslu. Naše návštěvy Ondřejníku však pokračovaly a ze zvědavosti jsem se opět začala přidávat i já.

Ti dva pánové postavili venkovní zděný přístřešek a v něm vybudovali „základní tábor“, kde se mohou turisté, pocestní i všichni ostatní lidé občerstvit při výstupu na horu. Začali jsme se s nimi bavit a týden co týden se více poznávat. Ukázalo se, že jsou to velmi milí lidé, kteří se tady v Beskydech poznali, spřátelili a společně začali opravovat tuto zbořeninu. Mladší z nich pracuje v Praze, a proto na horách bývá jen o víkendu, zatímco ten druhý, Vašek, na horách tráví penzi. A protože žil celý život v zahraničí, nemá tady rodinu a svůj čas věnuje základnímu táboru a turistům. Jednou náš malý Jéňa řekl Vaškovi „dědo“. Od té doby mu tak říkáme všichni, a jelikož druhého dědečka nemáme, tak jsme Vaška „adoptovali“ za našeho dědu. Za těch pár let vyrostla u základního tábora i fajn chaloupka, kde děda s přáteli pobývá. Chodíme za ním každou sobotu a vždy se moc těšíme.

Jako asi každý člověk i my navštěvujeme o svátcích rodinu a blízké přátele. A nejinak tomu bylo i o těchto Vánocích. Na Boží hod jsme se sešli celá rodina u babičky s dědou a na Štěpána jsme se s tatínkem a naším pejskem Milíkem vydali do hor za dědou Vaškem. V kopcích vládla příjemná atmosféra, navzdory ne příliš dobrému počasí. Děda byl v dobré náladě, probírali jsme život a radovali se. V tom někdo začal mluvit o velice nezvyklém kříži, který byl nedávno instalován na vrcholu hory. Začali jsme se zajímat, co je na tomto Ježíši tak neobvyklého, že se kolem toho vede tolik debat. A tak, aniž bychom to měli původně v úmyslu, odhodlali jsme se „vyškrábat“ nahoru. Kříž však byl daleko výš než turistická chata a všechny běžné trasy a s tím jsme nepočítali. Terén byl náročný, bahno a nepořádek po roztátém sněhu nám to zrovna neulehčovaly a čím výše jsme byli, tím více foukalo. Svah byl velmi prudký a nebral konce. Několikrát jsme to již chtěli vzdát, ale pak se cosi zlomilo a my jsme tam chtěli za každou cenu dojít. Když jsme konečně uviděli praporek na vrcholu hory, byli jsme svým výhledem zcela omámeni. Nad krajinou otevřenou do velké dálky se na kříži do slova vznášel Ježíš a působil jako Pán všeho tvorstva. Tento vý-

hled mě natolik oslovil, že jsem si až po chvíli uvědomila, že toto ztvárnění Ježíše je skutečně něčím jiným... Vždyť on není umučený, ani nijak ztrápený, on je již po vzkříšení. Jde z něj neuvěřitelná energie, působí, jakoby právě teď přišel spasit svět. Nechácala jsem, co lidem tak vadí, a byla jsem zážitkem, který byl ještě umocněný počasím, naprosto konsternována.

Debaty o kříži se vedou i nadále a mě tento zážitek inspiroval pro vykonání dalších netradičních cest za Ježíšem. Dle mého názoru totiž neexistuje předepsaná forma, jak Ježíš nutně musí být ztvárněn. Proč by nemohl být vyobrazen jako již vzkříšený? Zvláště na místě, ke kterému to perfektně sedí. Vždyť přece sám Ježíš řekl: „Já jsem vzkříšení a život.“

Michaela Schönwälderová
NO Slezská Ostrava

Církev československá husitská

Pozvánka na víkendovku

Zveme vaše děti na víkendové setkání mladší mládeže do Kuřimi!

Akce se uskuteční 17.-19.2.2023 ve skautské klubovně v Kuřimi (Komenského 1389, Kuřim). Program je připraven pro děti ve věku 9-15 let, čekají je soutěže, hry, modlitby, výlet, večerní kino... :-)

-Sraz na místě nebo v Brně na hlavním nádraží

-Účastnický příspěvek činí 500kč

-Pro bližší informace a přihlášky nás kontaktujte:

Matěj Pleva: 774 071 029

Michaela Schönwälderová: 733 364 525

NAD PÍSEM

Působení Božího slova

Mt 5,21-37

Sestry a bratři, moji milí, pokoj vám! Připomeňme si jednu větu z dnešního evangelia: „Rozpomeneš-li se, že tvůj bratr má něco proti tobě, nech svůj dar před oltářem a jdi se nejprve smířit se svým bratrem, potom teprve přijď a přines svůj dar.“

Je to jeden z Ježíšových výroků, který vyjadřuje smysl skutečné víry a pravé zbožnosti – tak, jak to Bůh od nás chce a jak nás Ježíš Kristus učí.

Slovo Boží odedávna přicházelo, aby člověka pozdvihovalo ke skutečně lidskému životu. Jenomže člověk z tohoto Slova místo životní pravdy udělal náboženství! Ježíš Kristus přichází, aby tento omyl napravil: aby víra a zbožnost byly pravdivé, aby byly životem a ne jen náboženstvím.

Dnešní evangelium je jedno z míst s důrazem na charakter, niterný postoj, niternou opravdovost (proti zákonické

a farizejské zbožnosti), kdy je jasně morální požadavek nadřazen kultickému. Jako by zde Kristus řekl: za toho stavu, v jakém jste, nemá žádný kult smysl, nemůžeš to mít dobré s Bohem, dokud to nemáš (ze své viny) dobré se svým bližním. A žádné sebezhorlivější plnění náboženských předpisů na tom nic nezmění.

Boží Slovo v Ježíši Kristu nejen prosí a nabádá, ale vyhláší boj povrchnosti a formalismu. Dokud tento boj nebude vybojován, nebudou lidé ve světě žít jako skuteční lidé – v kráse, pokoji a požehnání.

Stejně jako kult se může stát formálním i zákon přikázání a jeho „plnění“. Proto Ježíš vysvětluje, co je za tím: že spolu souvisí ono zabití a hněv, nenávisť, dokonce už sama neúcta. Není-li navázán mezi lidmi osobní vztah porozumění a lásky, pak nic, žádná formalita není zadostiučiněním, nic není dost. Proto varování: nebude-li vaše spravedlnost o mnoho přesahovat spravedlnost zákonickou a farizejskou, nevejdete do království nebeského.

K tomu patří apoštolské doporučení životního stylu: jednomyslnost, láska k bratřím, milosrdenství a pokora. Není to míněno jako požadavek na jednoho člověka mezi ostatními, jednu skupinu mezi ostatními, nýbrž na všechny navzájem. Jde o vztahy vzájemné, všechny navzájem zavazující, a jen tam, kde vejde tato vzájemnost v život, může rozkvést a zazářit nádhera skutečně lidského života.

A to je úkol církve, ne samoúčelný! Není to úkol ani jednorázový, ani jednoduchý. A protože nejde o nějaké idealistické sny, nýbrž o konkrétní úkol, musí jít o reálné snahy ve všech oblastech a šíři lidských vztahů. Je to otázka osobní odpovědnosti každého za místo a lidský život ve světě. V souvislosti s osobní odpovědností každého tu jde přece také o osobní přínos každého k pokoji mezi lidmi.

S Boží pomocí nastupujeme všichni vždy znovu a znovu k doživotnímu úkolu zde na zemi. Udělat všechno pro to, aby člověk byl opravdu člověkem, abychom spolu uměli všichni žít jako lidé s lidmi. Amen.

Debora Chytilová

6. NEDĚLE PO ZJEVENÍ

Bud' mi skálou záštitnou, bud' opevněným domem pro mou spásu. Tys můj skalní štít a pevná tvrz má, ved' mě pro své jméno a doved' mě k cíli.

(Žalm 31,3-4)

První čtení z Písma: Deuteronomium 30,15-20

Tužby pro dobu po Zjevení Páně:

2. Abychom Ježíše jako Syna Božího vyznávali a za Pána jej přijímali, modleme se k Hospodinu.
3. Abychom v naší církvi o duchovní dary pečovali, modleme se k Hospodinu.

Modlitba před čtením ze sv. Písem:

Panovníku Hospodine, ty jsi posilou všech, kdo v tebe věří. Milostivě přijmi naše modlitby, neboť jsme slabí a bez tebe nemůžeme činit nic dobrého. Svou milostí nám pomáhej zachovávat tvá přikázání, abychom se ti líbili v myšlenkách i ve skutcích! Osvi' nás, Bože, svým svatým Duchem, ať slyšíme slova Ježíše Krista, našeho Pána. Amen.

Druhé čtení z Písma: 1. Korintským 3,1-9

Evangelium: Matouš 5,21-37

Verše k obětování: Matouš 5,23-24

Verše k požehnání: Žalm 119,12-13

Modlitba k požehnání:

Panovníku Hospodine, děkujeme ti, že nás u svého stolu sytíš nebeskou radostí a pokojem. Dej, ať neustále toužíme po pravém životě! Prosíme o to ve jménu Ježíše Krista, našeho Pána. Amen.

Vhodné písně: 48, 54, 182, 291, 295, 307

Děkuji ti, Pane, za své nejbližší, za svou rodinu, přátele.

Uč mne s nimi jednat s úctou, pochopením, pokorou.

Uč mne odpouštět a taky o odpuštění požádat.

Ať jsou mé ruce otevřené k dávání, k objetí, k žehnání a nikoli sevřené v pěst.

Dej, ať alespoň v tom úzkém okruhu jsem tvým nástrojem pokoje a smíření.

Amen.

Předání Bible národu - odkaz Blahoslava a Komenského

Na pomníku Jana Blahoslava v Přerově od umělce Františka Bílka nás upoutá na první pohled „kniha v rukou“. Touto knihou je Bible – Písmo svaté, které je středem celého pomníku. V tomto gestu předání knihy knih je shrnut a obsažen celý zásadní a nadčasový odkaz Jednoty bratrské pro náš národ.

Jan Blahoslav (1523-1571) a Jan Amos Komenský (1592-1670), dva význační představitelé Jednoty bratrské, kteří žili každý v jiném dějinném čase, ale přesto je mnohé spojuje. Tím je i moravské město Přerov. Blahoslav se zde narodil, Komenský zde studoval i působil. Oba od dětství náleželi k Jednotě bratrské. Oba byli biskupové – pastýři této církve.

Oba se soustředili na Boží Slovo – Bibli. V tom navazovali na Jana Husa a husitskou reformaci, ve které má Jednota

bratrská svůj duchovní a historický původ. Právě v husitství byla Bible důležitým pravidlem víry a byla překládána do češtiny. Jan Blahoslav biblické texty Nového zákona překládal z řečtiny do češtiny, tak aby Boží slovo měli věřící – členové Jednoty bratrské – ve srozumitelném jazyce. Komenský pro ně vytvořil Manuálík – příručku pro čtení a seznamování se s Bibli.

Oba byli kazatelé Slova. Blahoslav napsal spisy Ctnosti kazatelů a Vady kazatelů a Komenský příručku s názvem Zpráva o umění kazatelském.

Oba také převáděli biblické texty do textů písní. Blahoslav se věnoval kancionálům – zpěvníkům a Komenský vydal Amsterdamský kancionál.

Oba byli ovlivněni humanismem. Oba usilovali o vzdělanost a přitom zdůrazňo-

vali, že ve výchově člověka od jeho dětství má mít právě důležitou roli Bible a její zvěst.

Komenského spisy jsou plné biblických citátů. Bez znalosti Bible těžko můžeme porozumět Komenského myšlení a snažím pedagogickým a všenápravným. Jeden z odkazů v jeho známém Šesteru ze spisu Kšaft umírající matky Jednoty bratrské je předání Bible svatě národu. Socha a postava Jana Blahoslava s Bibli v rukou na jeho přerovském pomníku nám může symbolicky připomínat i Jana Amose Komenského a jeho odkaz, jak je vyjádřen právě v Šesteru. Blahoslav i Komenský jakoby zde splývali a sdělovali jako služebníci Božího slova shodné poslání, které předávají i nám.

Tomáš Butta
patriarcha

Slovo Boží a slovo lidské

Bůh svým slovem, jak věříme, vytvořil a podle mnohých stále tvoří svět. Jeho slovo je rovnou činem, což kontrastuje se symptomem našeho lidského hříchu, naší zjevnou disproporcí mezi slovy a činy. Někdy jinak mluvíme a jinak jednáme, někdy mluvíme a nic nevzniká, naše slova nesměřují k činům.

Boží slovo je mocné, má charakter blesku, zemětřesení či dokonce velkého třesku, a někdy je naopak jemné, subtilní jako nejněžnější kvítí, jak švitoření ptactva někde v dáli, kdy ani nevíme, zda se nám to jen nezdálo, že jsme cosi zaslýchli.

Boží slovo se vtiskává do naší reality také skrze své naslouchající a poslušné služebníky, kteří si vyhrnují rukávy pro dobro v tomto světě, skrze tvořivé služebníky, kteří tak jako On vytvářejí krásu, krásnou hudbu, krásné výtvarné umění, skrze své myslivé služebníky, kteří hledají pravdu uprostřed chaosu a temnoty polopравd a lží. A také skrze ty, kteří lámou chléb a připomínají, že Bůh sám pronikl do svého stvoření pro naši záchranu.

Svědectví o našem setkávání s Bohem, o naší zkušenosti, bývají tradována a zapisována. Svědectví o našich slyšeních toho neviditelného Mocného, se snažíme

zaznamenat a nepřekroutit. Je v nich vždy i mnoho lidského, vždyť Bůh k nám promlouvá v rámci našich omezených představ. Někdy jsou naše lidské představy prolomeny, otevírají se nám jiné světy, ale někdy slyšíme Boha na naší úrovni, sestupuje na úroveň našeho intelektu a našich dosavadních zkušeností. V našich svědectvích o Bohu je tedy mnoho lidského, ale i dost toho Božského. Prolamuje se k nám Slovo, které zakládalo svět, a jak jsme uvěřili,

Autor foto: Jarda71, www.fotoaparar.cz

z lásky k nám a z lásky k veškerému stvoření, nejsme zde sami.

Jednou z vlastností, ve které se Bohu podobáme, je to, že mluvíme, pojmenováváme věci a události, komunikujeme mezi sebou, zpíváme z radosti.

Naše lidská slova nejsou tak mocná, jako jsou ta Boží, i když i naše slova mají moc, moc ranit, ublížit, zdeptat, nebo potěšit, hojit a posílit.

Nejvíce možná dokáží naše slova zranit, když se opírají o autoritu Božího slova, ovšem neprávem. Když se zaštiťujeme Boží autoritou proti těm, kteří jsou slabší a nemohou se bránit. Když se dětem říkávalo, dojez to, nebo se Pánbůh bude zlobit. Nebo když se na Boží autoritu odvolávali kněží, kteří odsuzovali své angažované farníky v sociálních hnutích. Nebo když se Boží autoritou hrozí homosexuálům či jinak odlišným, lidem odlišných mravů, odlišných politických názorů.

Bůh není náš strašák, abychom s ním druhé strašili. Boha se máme bát, ano, ale každý si vážnost toho, že svět a život je Boží dar, musíme vztáhnout sami k sobě. Tázat se, co po mně Bůh chce, abych život jen tak neproživořil jako nějaké zvířátko, abych život i přes utrpení, které přináší, dokázal využít k lidskosti či božskosti, vždyť naše lidskost je stopou Boží lásky...

Tomáš Novák

Učenec a biskup Jan Blahoslav (1523-1571)

Reminiscence k 500. výročí narození

V *Knize úmrtí* (Nekrologiu) napsal Vavřinec Orlik v roce 1571 tato slova: „*Téhož léta 71. v sobotu 24. dne měsíce listopadu ...umřel B. Jan Blahoslav v Krumlově, z předních čtyř písařů Jednoty, Otec a vozataj lidu Páně v Jednotě, muž veliký a znamenitý, velice pobožný, pracovitý od mladosti, ke všem velice přívětivý, jehož pověst široce mezi jinými národy roznesena vznikla. Veliký a drahý klenot Jednoty, přespříliš brzo podle našeho soudu Pán Bůh jej vychvátí ráčím.*“ V té knize jsou záznamy o úmrtí důležitých duchovních a dalších významných osobností Jednoty bratrské, pořizované po jejich úmrtí. Pro nás je pak ona kniha nejen zdrojem důležitých údajů, ale i kultivovanosti jejich autorů, když se pokoušeli osobnosti, o nichž psali, krásným jazykem a spravedlivě hodnotit.

Jan Blahoslav se narodil v Přerově 20. února 1523 a letos si tedy připomínáme půl tisíciletí od jeho narození.

Budiž řečeno hned na počátku, že se dožil pouhých 48 let – zemřel na tuberkulózu v Moravském Krumlově 24. listopadu 1571. Stopa, kterou však zanechal v dějinách Jednoty bratrské a v dějinách českého myšlení, je obrovská. Všichni badatelé se shodují na tom, že Jednota bez Blahoslavova díla nemohla dát národu a světu osobnost J. A. Komenského. Blahoslav bezpečně rozpoznal, jaký význam pro křesťanství má vzdělání. Jednota, stejně jako kdysi stará církev, zápasila s tím, jaký poměr ke vzdělání zaujme. Část jejích představitelů i prostých věřících se od samotného počátku domnívala, že vzdělanost důležitá není. To ji samozřejmě tlačilo k tomu, že se mohla stát sektou, utápějící se v nikdy nekončících debatách o tom, kdo je zbožný a kdo dojde či nedojde nakonec spásy.

Blahoslav pochopil, že křesťanství musí vést k naplnění veškerého života ve všech jeho projevech duchem Kristovým. Současně však zachovával věrnost Jednotě – a i když žil v době největších zápasů o evropskou reformaci, nedal se jimi strhnout a přiklonit se k nějakému jejímu myšlenkovému proudu, učinil něco, co bylo jediné správné: dal se těmito zápasy hluboce inspirovat.

Studoval ve významných střediscích reformace: ve slezském Goldbergu, ve Wittenbergu, v Královci a v Basileji. Z každého krátkého pobytu, který musel většinou nedobrovolně přerušit (kvůli chatrnému zdravotnímu stavu nebo v případě Královce kvůli morové epidemii), si odnesl důležité poznatky. Ve Wittenbergu poslouchal osobně Luthera, v Basileji se setkal se živou humanistickou tradicí, která zde byla pěstována od dob Erasma Rotterdamského. Všechny poznatky však přivázel domů a snažil se je aplikovat v životě své církve i celé společnosti. Není proto divu, že jeho „kariérní postup“ v Jednotě strmě stoupal. V r. 1553 byl ordinován na jáhna a krátce na to na kněze, v r. 1557 se stal členem vedení a posléze jedním z biskupů. Sloužil Jednotě před svou ordinací jako správce latinské bratrské školy v Přerově, posléze pak v Mladé Boleslavi a od roku 1558 v Ivančicích, odkud vykonával své biskupské funkce. Zde také založil slavnou bratrskou tiskárnu.

Vedle toho, že napsal řadu samostatných prací, z nichž některé proti zvyku Jednoty podepsal svým jménem, přeložil z řečtiny Nový zákon. Za jeho života vyšel dvakrát a později byl přijat v upravené

formě do Bible kralické. Při své překladatelské práci přihlédl jak k dosavadním českým překladům, tak k textu latinské Bible – Vulgáty. Pro další generace, které pak pracovaly na biblickém textu, napsal epochální dílo *Gramatika česká*, které dokončil v roce své smrti. Podstatnou měrou tedy přispěl k české jazykové kultuře a umožnil, že se pozdější Bible kralická stala jedním ze základních pramenů českého spisovného jazyka. V r. 1561 také redigoval proslulý Šamotulský kancionál a v r. 1564 Ivančický kancionál.

Blahoslav ovlivnil i musikologii, je autorem díla *Musica, to jest Knížka zpěvákům náležité zprávy v sobě zavírající* (1558).

Blahoslav byl z hloubi duše přesvědčen, že humanismus musí být postaven do služeb křesťanské zvěsti. Tento názor zastává v malém, leč hutném spisku, který je znám pod názvem *Filipika proti misomusům* (1567). Teoretickou práci z teologie vytvořil v práci *O vyvolení Božím* (1562). Velkou část své práce věnoval Blahoslav odůvodňování samostatné existence Jednoty bratrské (*O původu Jednoty a řádu v ní, Sepsání o rozdílě Jednoty bratrské od luteránské, Anvolimator* a další). Do latinské polemiky se o oprávněnost a svébytnost Jednoty pustil i s významným luterským teologem Flaciem Illirycem. Spíše obecným mravoučným spiskem je *Spis o zraku, jak člověk zrakem, tj. viděním a hleděním, sobě nebo jiným škoditi může* (1550). Výchově kněžského dorostu je věnována jeho obsáhlejší práce, založená na starších pramenech, nazvaná *Naučení mládencům k službě Kristu a církvi jeho se oddávajícím v Jednotě bratrské*, která vyšla tiskem až po jeho smrti. Výchově duchovních se věnuje i poměrně známý spis *Vitia concionatorum*, tj. *Vady kazatelů*, který dokončil krátce před smrtí.

Blahoslav byl duchovním, který si plně uvědomoval potřeby své doby a slyšel výzvy, které přinášela. Proto jeho význam již v 16. století daleko přesáhl Jednotu bratrskou a našel rychlou pozitivní odezvu v celé tehdejší české společnosti, u utrakvistů a u tolerantních katolíků. Řadu Blahoslavových témat přejal Komenský, který je dále rozvinul. Ač se to může zdát divné, ale zdaleka ne všechno, co z Blahoslavova pera vzešlo, je vydáno. Jeho odkaz je dnes inspirativní zejména v tom, že církev nesmí být uzavřena vůči světu. Ale také v tom, že musí vycházet ze svých důrazů, protože jinak by přestala být autentická. To je výzva, kterou bychom měli vzít vážně.

Jan Blahoslav Lášek

Boží list člověku

Biblia - slovo gréckeho pôvodu, ktoré znamená „knihy“, alebo „spisy“ - ovplyvnila rozhodujúcim spôsobom nielen duchovný život veriacych, ale celý vývoj západnej civilizácie. Pri vzniku kníh Svätého písma išlo o božsko-ludskú spoluprácu. Tú si možno rozličným spôsobom predstavovať. Tak napríklad v stredoveku bol znázornený svätopisec, ako sedí a píše svoj spis. Rukami píše, ale hlavu má naklonenú a počúva vnuknutia Ducha svätého, ktorý mu šepká, čo má napísať. Je to len prirovnanie o vzniku Písma. Svätopisec nie je len pasívnym nástrojom Božieho pôsobenia, ale zapája všetky svoje tvorivé schopnosti. Napríklad prorok Izaiáš bol vzdelaný a inteligentný Jeruzalemčan. Iní svätopisci boli celkom jednoduchí a nevzdelaní ľudia.

V Biblii hovorí Boh ľudským spôsobom o veciach a udalostiach, ktorým keď pod vedením Ducha svätého porozumieme, potom porozumieme aj Bohu. Četbu musí sprevádzať modlitba, v ktorej človek prosí Boha o vnútorné svetlo porozumenia. Treba otvoriť srdce a počúvať, čo mi chce povedať Boh. Prijat' Božiu vôľu, aj keď sa nezhoduje s našimi predstavami...

Štefan Šrobár

Liturgie Karla Farského

1. Úvod

Jedním z důvodů, proč před více než sto lety vznikla naše církev československá husitská, byla touha věřících po bohoslužbě v českém jazyce. Dnes nám to připadá nepředstavitelné, že bychom šli do kostela a ničemu nerozuměli, protože by celá bohoslužba probíhala v latině, ale tehdy to byla skutečnost.

Proto není divu, že jednou z prvních věcí, které jeden ze zakladatelů naší církve a její pozdější první patriarcha Karel Farský učinil, byl překlad tehdejší katolické bohoslužby do češtiny. Samotný překlad však brzy nestačil, protože Farský chtěl, aby bohoslužba byla pro všechny dobře srozumitelná i obsahově a odpovídala potřebám moderního člověka. Proto v roce 1924 dokončil novou liturgii, kterou s mírnými úpravami církev používá dodnes pod názvem Liturgie Karla Farského.

Protože už je to však téměř sto let, co vznikla, může se pro někoho zdát obtížné porozumět, o čem to

všechno je. Když se to však člověku podaří, pochopí, proč ji církev považuje za jeden ze svých největších pokladů. Pokusme se tedy postupně si přiblížit její obsah. Takže hned na začátek – co vlastně znamená slovo liturgie? Liturgie je řád bohoslužby. Když přijdete v neděli nebo ve svátek do kostela, bohoslužba má pevně stanovený postup. Můžete ho najít v zadní části zpěvníků, které by měly být pro každého k dispozici. Liturgii vede duchovní – farář nebo farářka stojící za stolem Páně – ale

Karel Farský

obec – to znamená lidé v lavicích, se liturgie aktivně účastní svými odpověďmi. Ve zpěvníku je to, co říká duchovní, označeno písmenkem D, to, co říkají ostatní, tedy obec, písmenkem O. Naše liturgie je jedinečná v tom, že je z velké části zpívaná. Autorem melodie je Josef Pícha. I když se zpočátku může zdát obtížná, kdo vytrvá, brzy si ji zamiluje!

JK

CESTA

Jan Blahoslav

20. února letošního roku uplyne přesně pět set let od narození kněze a biskupa Jednoty bratrské Jana Blahoslava. Když se řekne biskup Jednoty bratrské, asi se mnohým vybaví Jan Amos Komenský, který žil zhruba o sto let později. Je pravda, že tito dva muži měli mnoho společného, především lásku ke vzdělání a k Písmu svatému – Bibli.

Jan Blahoslav přeložil do češtiny text Nového zákona a vychoval celou novou generaci překladatelů, kteří se zasloužili o vznik Bible kralické, českého překladu Bible, který se vyznačuje vysokou jazykovou úrovní. Jan Blahoslav byl přesvědčen, že vzdělání kazatelů Jednoty je velmi důležité, a proto se snažil, aby mladí muži, kteří se připravovali na duchovenskou dráhu, mohli studovat nejen doma, ale i na univerzitách v cizině. Prosadit tento postoj nějakou dobu trvalo, protože v počátku své existence Jednota bratrská přilís velkým důraz na vzdělání

nekladla. Jan Blahoslav je znám svým dílem Filipika proti misomusům, což by se dalo přeložit jako ostrá řeč proti nepřítelům vzdělání.

Sám Blahoslav byl opravdu učený muž – studoval nejprve v Přerově a v Prostějově, potom ve slezském Golbergu a na univerzitě ve Wittenbergu, kde jej významně ovlivnil reformátor a spolupracovník Martina Luthera Philipp Melancthon. Později studoval ještě například v Královci nebo v Basileji.

Po studii Blahoslav, podobně jako Komenský, učil na bratrských školách a připravoval se na duchovenskou dráhu. Byl vysvěcen nejprve na jáhna, poté na kněze a nakonec se stal biskupem. Za svůj život napsal řadu knih a spisů, jeho nejvýznamnějším dílem je však určitě překlad Nového zákona. Naše církev po něm pojmenovala své vydavatelství a jeho jméno nese i náš kalendář, který nepřerušene vychází již více než sto let.

JK

M o d l i t b a

Děkujeme ti, Pane, za to, že máme možnost chodit do školy. Také děkujeme za to, že když jdeme na bohoslužbu, všemu můžeme dobře rozumět, protože je to v našem jazyce. Amen.

Dříve mi říkali Josef...

8. Potífar

Nevím, zda si dokážete představit, jak mi bylo, když jsem stál s ostatními otroky na velkém tržišti na břehu Nilu a čekal, kdo si mě koupí. Namáhavá cesta nás vyčerpala, ale zase ne tolik – obchodníci si dobře spočítali, že když budeme vypadat zuboženě, dostanou za nás nižší cenu. Proto nás nechali dva dny odpočívat, dali nám dost vody a také poměrně slušné jídlo. Také nás nahmali do řeky, abychom se vykoupali, a dali nám čisté bederní roušky. To všechno však jen zvýraznilo můj pocit ponižení, vždyť ze zhyčkaného a milovaného syna zámožného otce jsem se nyní stal jen věcí, zbožím, které je na prodej. Stál jsem na vyvýšeném podiu a poslouchal vyvolávače, který se snažil upozornit na přednosti jednotlivých otroků – mládí, sílu, zdraví. Kolem nás procházeli draze oblečení muži

i drahé oblečení a několik otroků, kteří jej v uctivé vzdálenosti doprovázeli. Ten muž si nás prohlížel jednoho po druhém a pak se jeho oči střetly s mými. Nesklopiil jsem je a – zřejmě to ode mě bylo dost drzé – jeho pohled jsem mu opětoval. Po chvíli jej odvrátil a začal vyjednávat s obchodníkem. Nevím, co všechno si říkali, protože jsem jim nerozuměl. Každopádně za pár minut došlo k dohodě, obchodník byl s cenou očividně velmi spokojen a mě si ten muž odváděl pryč. Začala další etapa mého života.

Kráčeli jsme rychlým krokem z tržiště ven a postupně se krivolakými uličkami vymotali z centra města a stoupali do mírného svahu, kde uprostřed krásných zahrad stály honosné domy těch nejbohatších. Určitě jen zalévání těch zahrad musí dát obrovskou práci, napadlo mě. Můj pán po cestě nepromluvil ani slovo, když bylo třeba, jen nepatrným posunkem naznačil a jeho sluhové okamžitě reagovali. Když jsme dorazili do jeho domu, velmi krásného a rozlehlého, zamířil pán do velké síně, kam ihned zavolal písaře, který uměl hebrejsky, aby pánovi tlumočil.

Dozvěděl jsem se, že můj pán se jmenuje Potífar, je jedním z mnoha faraonových dvořanů a zastává významné postavení velitele faraonovy

Soutěž o tři knihy

Pro dobrou orientaci v Bibli se hodí znát zkratky jednotlivých biblických knih. Abyste to neměli tak těžké, vybrali jsme jen ty starozákonní. Poznáte, který název patří k jednotlivým zkratkám? Pokud ano, získáte správná písmenka do tajemky. Pokud ne, na začátku Bible najdete jejich seznam. Určitě nám neza-

pomeňte své řešení poslat na

e-mail jana.krajcirkova@csh.cz,

abyste mohli vyhrát knížku!

Ez	a) Ezau (S)	b) Ezediel (B)	c) Ezdráš (D)
Pi	a) Pavel (É)	b) Plutarch (O)	c) Piác (I)
Gn	a) První Mojžíšova (B)	b) Gnom (P)	c) Druhá Mojžíšova (N)
Sd	a) Saduceova (D)	b) Sidon (B)	c) Soudců (L)
Nu	a) Nudova (I)	b) Numeri (E)	c) Numisma (O)
Rt	a) Rút (K)	b) Rétorika (R)	c) Třetí Mojžíšova (T)
Lv	a) Lvova (K)	b) Lévijská (I)	c) Leviticus (R)
Kaz	a) Kazakova (J)	b) Kazatel (A)	c) Kázání (Š)
Př	a) Přimá (M)	b) Přemyslova (D)	c) Příslou (L)
Neh	a) Nehynoucí (O)	b) Nehoda (S)	c) Nehemjáš (I)
Da	a) Daniel (C)	b) Darius (K)	c) Damián (Z)
Mi	a) Michael (C)	b) Mikuláš (U)	c) Micheáš (K)
Mal	a) Malomyslných (V)	b) Malkazar (E)	c) Maladiáš (A)

Blahopřejeme výhercům soutěže z prosincového čísla

řešení: větší hvězdička v jablku, delší skorice, kratší stopka,

střed pomeranče, světliná tečka):

Boris Palúch z Prahy

Vilemína Sladkowská ze Zlína

Alžběta Protiváňková z Nákla

Vyprávění staré kašny

5. Úvaha o pravdě

Víte, když je někdo socha, nemůže se jen tak sebrat a někam si zajít, bavít se s ostatními... Takže své poznatky o světě získávám jen z toho, co vidím a slyším kolem sebe. Možná se pak mohu v něčem mýlit, můj pohled může být zkreslený. Vždyť mé možnosti jsou tak omezené! Na druhou stranu mám zase výhodu v tom, že je mi už několik stovek let a všechno, co jsem viděl a slyšel, si pamatuji. U některých lidí mi připadá, že si nepamatují ani to, co se stalo minulý týden.

Zjistil jsem, že vy lidé dost často mluvíte o tom, co je a co není pravda. Na první pohled se může zdát, že o tom přece nemůže být sporu – věci jsou prostě tak, jak jsou, a kdo to popírá nebo tvrdí něco jiného, lže. I když i v těchto případech to nebývá tak jednoduché, co teprve situace, když se mluví o pravdě v tom smyslu, že se řeší, co je správné, a co ne. Tady už mohou být názory hodně různé, a kdo to má rozhodnout? Naštěstí se vy lidé máte o co opírat. Máte své autority, kterým věříte. Co jsem však měl možnost vysledovat, i ty autority se mohou ve svém postoji lišit a záleží, komu víc věříte.

Neakreslíla: Lucie Krajčířiková

A co když se ukáže, že se autorita mýlíla nebo dokonce lhala? Jestli vám proto mohu poradit, na vašem místě bych se spolehal na tu autoritu nejvyšší. To je podle mě nejjistější. A tou nejvyšší a nejvíce ověřenou autoritou je určitě Bůh – vždyť kdo je víc? A kde se o Boží pravdě nejvíce dozvíte, určitě víte – v Bibli. Tak to aspoň tvrdil jeden kazatel, co tu před lety vykládal lidem. Ale copak já vás můžu vůbec nějak poučovat? Vždyť jsem jenom omezená kamenná socha!

Jana Krajčířiková

tělesné stráže. Začal se mne vyptávat, odkud jsem a jak jsem se do Egypta dostal. Bylo mi trapné říkat pravdu o tom, jak mě moji bratři zradili, a proto jsem uvedl, že jsem byl přepaden a zajat na cestě.

„Co všechno umíš?“ zeptal se mne Potifar.

Na tuhle otázku jsem se připravoval předem. Bylo mi jasné, že když budu příliš skromný, skončím u té nejnamáhavější dřiny. Proto jsem směle odpověděl: „Můj pane, v domě svého otce jsem se prakticky staral o celé hospodářství. Otec už je vysokého věku, takže mi postupně svěřoval nejen svá stáda, ale i rozhodování o tom, co je potřeba nakoupit, co je výhodné prodat, měl jsem na starosti soupis majetku...“

„Takže umíš psát, číst, počítat?“ „Jistě, můj pane. Sice ještě neovládám tak dobře tvůj jazyk, ale nepochoybně se jej brzy dobře naučím,“ prohlásil jsem odvážně. Mnohem raději bych někde v klidu ryl do tabulky, než na prudkém slunci kopal příkopy.

„Dobrá, vyzkouším si tě,“ prohlásil nakonec Potifar. „Budeš pomáhat zde mému správci Izmaelovi. Je už přece jen starší a nestihá už toho tolik, kolik je třeba.“ Pokynul muži, který stál zatím ve stínu, aby předstoupil dopředu.

„Izmaeli, toto je tvůj nový pomocník. Do všeho ho zasvět a za týden mi řekneš, jak se osvědčil.“

Tím bylo slyšení u konce.

Jana Krajčířiková

Obrana vzdělání

„Přečti si to, Hynku, a schválně mi řekni, co si o tom myslíš,“ podal biskup Jan Blahoslav svému žáku list. Podle výrazu jeho tváře však Hynek snadno pochopil, že text jeho učitele rozhodně nadšením nenaplnil. Ba naopak, bratr biskup byl velmi roz-
zlen.

„Však to ale bylo napsáno před více než padesáti lety,“ pokusil se jej trochu uchláchořit, když mu po několika minutách text vracel. Byl to dopis biskupa Lukáše Pražského místru Havlovi Žateckému.

„O to vůbec nejde, hochu,“ mávl však rukou biskup Jan. „Teď si přečti, jak někteří současníci!“ položil důraz na poslední slovo. „tento list vykládají a vyvozují z něj, že vlastně vůbec není potřeba studovat, aby se člověk stal dobrým duchovním pastýřem. Ba co víc, prý je to pro Jednotu nebezpečné, mít příliš vzdělané kněze!“

Hynek se pustil do čtení dalšího textu a po chvíli pravil: „Ano, tady to vidím, autor tohoto výkladu Lukáše špatně pochopil!“

„Přesně tak, a víc-li, proč?“ zeptal se vítězoslavně Jan a hned si odpověděl: „Protože neumí pořádně latinsky!“ Biskup se zhluboka nadechl a přeci jen se mu podařilo se uklidnit: „Chlapče, pamatuj si jednu věc, velmi

důležitou: vzdělání nikdy nemůže být samo o sobě špatné. Špatný může být člověk, který jej zneužije ke zlému. Ale stejně tak můžeš zneužít i moc. Když je ale někdo nevzdělaný, nic moc dobrého to přinést nemůže. Vezmi si třeba kázání Božího slova. To je jedna ze základních povinností kněze. Samozřejmě, můžeme si říci, že stačí umět číst, aby si člověk přečetl text z Bible. Ale vždyť ani celou Bibli nemáme ještě přeloženou do češtiny, takže dalším nezbytým předpokladem je umět alespoň latin-
sky.“

„To je jasné,“ přikývl Hynek.

„No ano, ale teď musíš ten text svým posluchačům vyložit. Stačí k tomu jen spoléhat se na dar Ducha svatého? Vždyť by ti taky lidé vůbec nemuseli rozumět! A ty jako jejich kněz, jako jejich pastýř, neseš zodpovědnost za to, že jim správně předáš a vyložíš to, co si mají z Bible odnést pro svůj život. A to, můj milý, se opravdu bez řádné přípravy, bez studia neobejde!“
Po další chvíle přemýšlení ještě dodal: „Navíc sám Lukáš Pražský byl vzdělaný muž, takže brát si zrovna jeho dopis jako důkaz pro tvrzení, že vzdělání je k ničemu, nebylo příliš moudré,“ zasmál se nad svým poznatkem.

Nakreslila: Lucie Krájčířková

Biskup Jan se znovu na chvíli zamyslel, poté uchopil psací brk a čistý list papíru a prohlásil: „To nemohu nechat jen tak, musím na to reago-
vat. Napišu, co si o tom myslím, a připojím to k Lukášovu dopisu. Víš, zařadím to do souboru dokumentů k dějinám naší Jednoty, aby si každý mohl přečíst, co o tom soudím, a udělat si názor sám. Co myslíš, je to dobrý nápad?“

„Jistě, pane,“ odpověděl Hynek. „Zřejmě teď budete potřebovat klid na práci, že? Já se tedy vzdám a budu zatím plně studovat ten spis otce Augustina, který jste mi včera doporučil.“

„Jistě, chlapče, to je výborný nápad,“ souhlasil Jan, ale bylo vidět, že je již duchem jinde. „Jistě, jistě, zítra si o tom pohovoříme,“ kýval hlavou, ve které mu však již vznikaly první věty jeho ostré filipiky proti nepřítelům vzdělání.
Hynek vzal z police příslušnou knihu a s úsměvem za sebou třeš zavřel dveře. Znal svého učitele dobře, a proto věděl, že se již plně soustředí na svou práci a dokud ji nedokončí, nesmí jej vyrušovat.

Jana Krajčířková

ROZHOVOR

O inspiraci Bible s Evou Vymětalovou Hrabákovou

Do jaké míry je z Tvého pohledu Bible slovem Božím a do jaké míry lidským?

Klíčem k mému vlastnímu porozumění slova Božího v biblickém svědectví je věta „Stalo se ke mně slovo Hospodinovo“, často vkládaná do úst proroků. Boží slovo pro mě není jen lingvistický pojem a nástroj verbálního jednání, ale především dotyk a společenství. V Bibli, která je napsána lidmi, jejich dobově podmíněnými výrazovými prostředky, je, věřím, Boží slovo přítomno v každém písmenku, ale nikoliv v doslovnosti. Slovo zapsané lidmi se stává Božím slovem, dle mého soudu, tehdy, když se dotýká našich životů, utváří i proměňuje naše vztahy a dokáže vytvořit sdílející i sdílné společenství lidí – svolání Hospodinovo, obec Boží. Bibli smíme přijímat jako slovo Boží i jako slovo lidské. Záleží na našem předporozumění a pochopitelně víře.

V obou případech nás Bible obohatí, ale v tom prvním se staneme její součástí. Dovoluji si užít literární analogii. Věřící vstupuje do knihy a stává se součástí příběhu, podobně jako chlapec Sebastian v „Nekonečném příběhu“ od Michaela Endeho.

Důležité však je, když z tohoto příběhu vystoupíme, jak žijeme své životy. Jak svědčíme. Jako lidé jsme přirozeně nastaveni prosazovat sami sebe, ale Boží slovo si dělá nárok na celou naši osobnost. Jak říká apoštol Pavel, „proniká na rozhraní duše a ducha, kostí i morku a rozsuzuje touhy i myšlenky srdce“ (Žd 4,12b). Jde až na dřeň. Boží slovo se může stát dokonce součástí našeho bytí a prodlévat v naší blízkosti. Není tak spoutané literou, ale je stále otevřené pro další příběhy a svědectví.

Platí, že s překladem textů do hovorové řeči, jak se o to pokusila Bible 21, se prohlubuje čtené poselství a porozumění? Jak se Ti čte tento překlad?

Překlad svatých spisů Bible 21 je nepochybně úctyhodným počinem z několika důvodů. Z důvodu čtivosti a srozumitelného i svěžího podání. Formálním kladem je také připojení souboru deuterokanonických textů. Je tedy překladem vyhovujícím kvůli literárnímu obohacení, ale také pro svědectví při evangelizaci a duchovenské práci s mladými lidmi, i při modlitbě. Zvolený princip komunikativní ekvivalence překladu Bible 21 však dle mého názoru

Eva Vymětalová Hrabáková se narodila v roce 1974. Vystudovala husitskou teologii na HTF UK a religionistiku na FF UK. V současnosti přednáší na své domovské HTF UK na katedře biblistiky a judaistiky. Zaměřuje se na téma týkající se starověkého Izraele a jeho sousedů. O kultuře a náboženství starověkých semitských civilizací přednáší i na katedře religionistiky téže fakulty. Zároveň působí na naukovém odboru Úřadu Ústřední rady CČSH jako referentka pro děti a mládež. Žije v Praze a má dvě dcery.

poněkud brání detailnějšímu a přesnějšímu jazykovému rozboru a náhledu jednotlivých spisů, a tudíž i vyjádření vlastní hloubky i šířky biblického poselství.

Tvým oborem je biblistika, ale také religionistika. Ovlivňuje Tvůj přístup a chápání starozákonních textů?

Vrací se mi od studií mnohokrát položená

otázka. Může být (biblický) teolog zároveň religionistou? Vnímat biblický text jako slovo přicházející od Pána, kterému věří a jehož se snaží následovat, ale zároveň jej vnímat jako soubor spisů, které psali lidé s lidskými úmysly, slabiny i záměry? Není to schizofrenní pozice? Odpovídám ano i ne. Ano – v případě, že budu lpět na doslovném pochopení a naplňování jakéhokoliv textu z biblického svědectví. Ne – v případě, že za celým poselstvím Bible budu vidět světové proměny, vývoje národů i rozličné lidské osudy, do nichž, chci-li ho slyšet, stále promlouvá Bůh.

Jak je to s Bibli coby inspiračním zdrojem pro etiku dnešní doby?

Bible je podobně jako jakýkoliv jiný korpus posvátných textů normativem pro mravní rozvažování a jednání. Díváme-li se na Bibli jako slovo lidské, pak je to normativ v leckterých ohledech problematický, nejednoznačný, dobově a místně podmíněný. Slovo Boží, vystupující z Bible jako souboru posvátných spisů, však ukazuje veškeré etické výroky, včetně zlatého pravidla: „Co sám nechceš, nečiň jiným!“ (Tob 4,15) a „Jak chcete, aby lidé jednali s vámi, tak jedněte vy s nimi.“ (L 6,31, srov. Mt 7,12) odlišně. V jiném světle jej vnímáme dneska a v odlišném úhlu a nasvícení jej zachytíme zítra. Promlouvá neopakovatelným způsobem do jedinečných situací našich životů. V podstatě je dle mého názoru nad všemi pravidly. A jako taková je Bible rozhodně zdrojem mravního jednání a chování.

Za rozhovor děkuje redakce

Ilustrace: Tintoretto J., Stvoření zvířat

Slovo Boží a slovo lidské

Pohledem mladší generace

Zamyšlení nad tématem tohoto měsíce vyvolává poněkud rozporuplné úvahy. Pro týdeník s náboženskou tematikou je takové téma zajisté klasické, zpracované do detailů v nesčetných homiliích a meditacích inspirovaných sakrálními texty a jejich květnatými interpretacemi. Přesto se mnohemu vtírá jakási pochybnost, co vlastně měli autoři tématu na mysli. Jde o lidská osobní svědectví, další teologické interpretace, či dokonce zkamenělé pojetí fundamentalistického myšlení rozličných náboženských směrů?

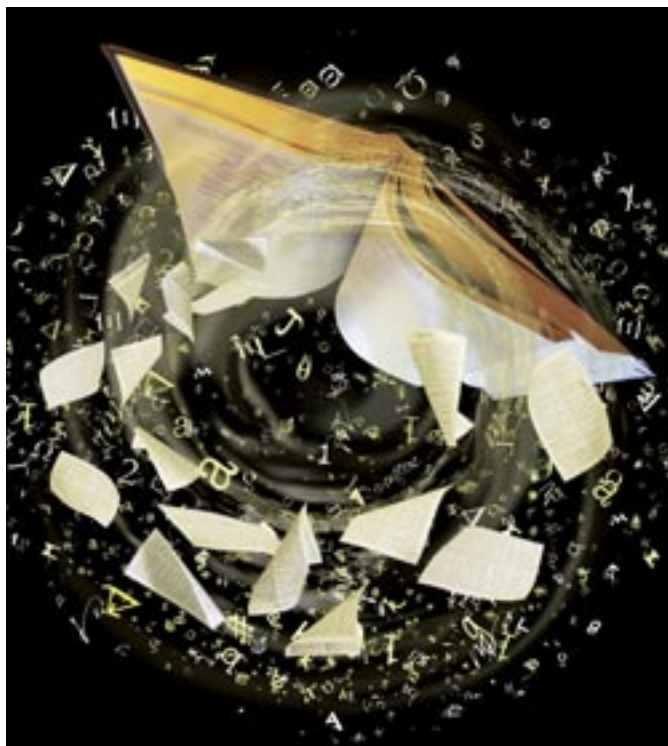
Mladší generace, vyrůstající již jako druhá i třetí v prudce sekularizujícím se atlantickém světě na počátku 21. století, může si pokládat takovou otázku, má-li ale pro ni význam anebo má-li sama zájem si ji položit. Nemějme jí to za zlé; spíše za opomíjení v její výchově všemi, kteří ji obklopují. Ta generace je od narození vedena v technokratickém prostředí, aby se vyvíjela v technologických dimenzích, ve kterých její vnímání humánně etické zůstává poněkud opožděno.

Pokusím se přiblížit, jak nahlíží na tuto otázku současné pedagogické pojetí generační výchovy v prostředí Kanady. Technicky je zde výuka a výchova ve všech školách od I. do III. stupně administrována výlučně provinciemi. Jde tedy o obraz, jak ji řeší hlavní provincie, jako jsou Ontario, Québec a Britská Kolumbie. Všechny kladou důraz na upřednostnění výchovy technické, tedy oborů matematiky a fyziky, jak požaduje současná poptávka po odborných kvalifikacích digitalizovaných technologií, i za cenu útlumu výchovy jazykové a nauk společenských, humanitních. Na konci minulého století se pedagogové náročnějších vysokých škol setkávali s takovými nedostatky v přípravě absolventů

škol II. stupně, že posílali ze svých řad vlastní instruktory připravovat vyspělejší studenty na způsob vysokoškolského studia, který je čeká.

Jak nahlízejí školy obecně na výchovu a výuku humanitních, společenských nauk, etickou a náboženskou? Vycházejí z principu nezávislosti, odluky církvi od státní administrativy, zakotveného v ústavě. Mějme na mysli, že zdejší obyvatelstvo je velice heterogenní; v některých provinciích téměř 35 % mimoevropského původu, odlišných kultur i náboženských vy-

znání. Záleží tedy výlučně na učitelích, jak dokážou vštěpovat svěřencům v rámci svých oborů také obecné etické zásady mezilidských vztahů a vzájemného jednání. Na školách II. stupně se některá témata a jejich principy vyučují v rámci kurzů náboženské výchovy. Předmět připomíná středoevropské formáty výuky religionistiky. Obecné osnovy v něm ne-

připouštějí výuku denominačních dogmat, ani její obsahové zaměření na potenciální konvertismus jakéhokoli směru. Zaměřují se např. na literární a umělecká díla, jaká reprezentují posvátné knihy a archeologické památky, jejich kulturní ohlas a dosah, historii a vývoj náboženských směrů apod. Kurzy přednášejí pedagogové s aprobací učitelskou, nikoli vyučující z denominačních fakult a kateder. Někdy se vyučování v tomto humanitním předmětu ujímají zkušení učitelé z oborů exaktních věd. Uvedu

zde jeden příklad, kdy může docházet v tak neobvyklých situacích k nečekaným závěrům.

Ke konci minulého roku vrcholily připomínky 90. výročí udělení Nobelovy ceny významnému německému fyzikovi a nukleárnímu vědci W. Heisenbergovi, který je dnes považován za zakladatele kvantové mechaniky a fyziky pro jeho zpracování matematických důkazů a zákonů principu nejistoty. Je to teorie, která se stala úhelným kamenem pro vysvětlení chování objektů subatomických dimenzí. Princip je ale také řídicí v matematické teorii chaosu, jejíž praktická aplikace se uskutečňuje v mnohých přírodních i kosmologických teoriích a jevech. Patří mezi ně chování vzdušných a vodních proudů při předpovědích počasí a podnebních změnách, v oceánských proudech, pohybech během zeměřesení, v nukleárních re-

akcích, ve změnách genetických, i v teoriích makroekonomiky...

Při té výroční příležitosti přednesl docent z torontské Metropolitan univerzity přednášku pro studenty sekundárních škol o prvopočátcích existujícího vesmíru, tzv. velkém třesku; události, která rovněž k osvětlení používá matematických aspektů kvantové mechaniky. Je to téma pro laika nejen těžce srozumitelné, únavné; ale také, diplomaticky řečeno, obvykle je nerad vnímá. Abychom alespoň v principu pochopili současnou teorii, model průběhu této kosmologické události bez použití těžko pochopitelných matematických formulací, je třeba vyjít z několika předpokladů.

Třesk (Big bang) byl od počátku nevhodně zvolený pojem; implikuje totiž explozi, výbuch. V prvopočátečním okamžiku ale nemohlo ještě dojít k výbu-

chu. Takový zjev vyžaduje existenci času, prostoru a horizontu, v němž by se šířil, pohyb rozptylující vlny a vznik elektromagnetického záření. Žádný z těchto jevů v prvopočátečním momentu „vzniku“ našeho vesmíru dosud neexistoval; začaly se postupně uskutečňovat až za několik nepatrných zlomků vteřiny, které teprve můžeme popisovat ve vzniklém čase. Nebyla to exploze do prostoru, nýbrž expanze prostoru z jediného bezrozměrného, nekonečně malého bodu nepředstavitelné gravitační hustoty (nazýváme jej gravitační

singularita); informativně, hovorově „zrození“ vesmíru. Pochopení principu se ještě komplikuje tzv. postulátem de Brogliových, který vysvětluje dualitu světla jako emisi diskretních částic (kvant), popsatelných jako jak částice, tak i elektromagnetické vlny. Část elektromagnetických frekvencí spektra vnímá ovšem lidské oko jako světlo. Tedy jev světelný, pro nás nepředstavitelné intenzity. A pro vnímání studentů značné pojmů zmatení...

Pan docent tedy použil ve své přednášce pro její lepší objasnění a zpestření elegantního příměru. Obrátil se ke slovům Genesis, Knihy Počátku, jak je zaznamenal Jahvista v k. 1, 3 a přístupně interpretují některé současné překlady: „I pravil Hospodin: ‚Budiž světlo!‘ a bylo světlo“... První kosmologický výrok Písma... Nečekal pan docent, jak jeho příměr mladé posluchače v sále ožíví. Neměl jistě na mysli zavádět teologická svědectví,

meditace či doplňovat svou popularizační přednášku z kosmologické fyziky pohledem religionistiky nebo emocionálním uměleckým působením slov historické literární památky. Ať již byl důvod jakýkoli, vycítil, že posluchači opět živěji vnímají obsah jeho obtížně srozumitelné přednášky. Uvažujme sami, vždyť nám byla do vínku k tomu dána svobodná vůle...

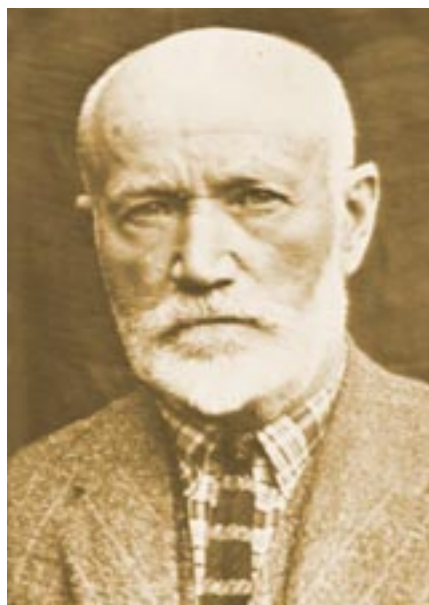
Slavomír Pícha

„Ztracený“ malíř Emanuel Zamrazil

Sem tam, jak je třeba, nám Prozřetelnost přivede do života člověka, který si nás něčím neuchopitelným podmaní. Třeba nám tím chce Vyšší režie, jak říkával zvěčnělý Mirek Matouš, ukázat něco skrytého, co jsme dosud nebyli schopni zahlédnout. Mě si začátkem listopadu 2022 poslala do Neveklova, kde od roku 1934 stojí Husův sbor.

Město Neveklov je od válečných let místem trvale poznamenaným zřízením vojenského výcvikového prostoru SS-Truppenübungsplatz Beneschau (později SS-Truppenübungsplatz Böhmen) a s tím spojeným nuceným vysídlením většiny místního obyvatelstva. A právě tématu ztraceného domova a zdevastované krajiny mezi Vltavou, Sázavou, Benešovem a Sedlčany, kde se cvičiště Waffen-SS nacházelo, se věnovala konference, na kterou jsem se k Neveklovu vypravil. Nežli jsem v nedalekém Měříně připomněl důsledky vytvoření výcvikového prostoru na život a službu věřících Církve československé husitské (ČČSH), zastavil jsem se v Husově sboru, abych načerpal něco z historie neveklovské náboženské obce. Kromě pamětních knih mě ve sborové lodi upoutal památník „Neveklovský exodus“, který na šesti panelech připomíná dobu nacistické okupace a její dopady na místní obyvatelstvo a jednotlivé církve. Neopomíná ani tragické osudy židovského obyvatelstva na Neveklovsku. Za nelehkým zrodem památníku v roce 1985 stála místní dlouholetá farářka Marie Tichá.

Cestou domů z konference jsem se začel do farní kroniky, kterou mi k digitalizaci ochotně zapůjčila sestra Pavla Pohořalová. V kronice, podrobně líčící zrod ČČSH na Neveklovsku, mě hned na prvních stranách zaujalo jméno jednoho ze zakladatelů náboženské obce: „V pon-

děli velikonoční (1920) konal se na Staroměstském náměstí tábor lidu, na němž promluvil za Církev československou br. Dlouhý-Pokorný... Před odjezdem z Prahy seznámil se p. Zamrazil s br. dr. Karlem Farským a Dlouhým-Pokorným.“ Čtu dál a dozvídám se, že týž akademický malíř Emanuel Zamrazil inicioval po oslavách svátku Jana Husa na neveklovském náměstí svolání schůze zástupců města, kde bylo rozhodnuto o pozvání řečníka z nové církve. Společně s odborným učitelem Janem Šafářem konal přednášky mezi občanstvem v Neveklově i okolí, organizoval konání českých bohoslužeb a stál za vznikem přípravného výboru náboženské obce v Neveklově, jehož se stal prvním předsedou.

Když zapátráte v internetových zdrojích včetně hojně využívané Wikipedie, která na vás vyskočí po zadání umělce jména jako první, dočtete se faktické konstatační, že Emanuel Zamrazil zemřel neznámo kdy a kde! Hned jsem věděl, že

není zbylí a pustím se – pokolikáté už? – do badatelského pátrání. V našem Biografickém slovníku ČČSH jsou zpracovány desítky na slunci tvůrčích umělců. Radostí mě naplňuje, že vedle nich jsou tam ale i ti světem zapomenutí. Třeba se rodí návrat dalšího...

Nový slovník československých výtvarných umělců na Emanuela Zamrazila pamatuje krátkým medailonem. Dozvídáme se z něj o jeho narození 8. prosince 1865 ve Vlkonovicích na Benešovsku a působení v Neveklově. Údaje o odvolání z tohoto světa opět chybí. „Byl rok na Akademii výtvarných umění v Praze u prof. Fr. Čermáka a Ant. Lhoty. Pak 4 roky (1885–1889) na akademii v Mnichově; v letech 1890–1891 opět na Akademii výtvarných umění v Praze u prof. Max. Pirnera (podobně jako např. František Bílek, Jan Dědina nebo Viktor Forster – pozn. autora), načež se zdokonaloval na soukromé škole Ažbeho v Mnichově... Začal kopírovat staré mistry, jejichž díla studoval ve Florencii, v Římě, Miláně, Bologni a v Benátkách. Za světové války byl rok internován v Sardinii, načež v červnu 1916 se vrátil do Florencie. V poslední době války zabývá se stenografickou soustavou Scheithauerovou a jejím převodem do češtiny. Ke konci roku 1919 vrátil se do vlasti a bydlí v Neveklově.“

Pod medailonem je uveden jediný literární pramen – paměti Zaslá paleta od Zamrazilova spolužáka z akademie Ludvíka Kuby. V nich se dočteme, jakého byl neveklovský tvůrce vzeřzení, jaké postavení měl mezi Ažbeho žáky v Mnichově; autor si všímá též vnitřní proměny neveklovského tvůrce, kterého potkával vždy s Písmem v ruce.

Martin Jindra

Dokončení v příštím čísle

Jan Blahoslav a jeho návod na vzdělání dobrého kazatele

Jedno z posledních děl Jana Blahoslava (1523-1571) nese název *Vitia concionatorum*, to jest Vady kazatelův (1570). V tomto nepříliš rozsáhlém spise vydal počet ze svých odborných znalostí z gramatiky, rétoriky, frazeologie a osobních celoživotních zkušeností se schopnostmi a povahovými rysy nejrůznějších kazatelských typů. A Blahoslav měl co srovnávat. Během svých studijních a diplomatických cest po českých zemích i v zahraničí si nenechal ujít jedinou příležitost k poslechu kázání slavných i méně slavných kazatelů. Z těch slavných připomeňme alespoň Martina Luthera, jehož kázání Blahoslav navštívil během studií ve Wittenberku, a norimberského reformátora a osvíceného humanistu Andree Osiana, který už 350 let před Masarykem vyvracel pověry o rituálních vraždách židů a umožnil publikovat Kopernikovo převratné dílo *O oběžích nebeských sfér*.

V první části Blahoslav jmenuje 5 velkých a 10 menších věcných chyb (vad), kterých by se měl každý kazatel vyvarovat. První a patrně největší „vada“ vychází podle něj z nezájmu o konkrétní duchovní potřeby náboženské obce. Kazatel předně musí znát své společenství. Jen tehdy, má-li přehled o nedostatcích a přednostech jednotlivců i celé obce, je schopen lidem říkat to, co skutečně potřebují slyšet, co má moc je proměnit, napravit a přiblížit ke Kristu.

S tímto jedinečným pochopením významu Božího slova se ve 20. století setkáváme u Ferdinanda Ebnera (1882-1931) v knize *Slovo a duchovní reality: pneumatologické fragmenty*, kde jsou položeny základy biblickému personalismu, na němž staví i současná teologie ČČSH. Podle Ebnera jsou slovo a duch synonyma vyjadřující totožnou realitu z různých perspektiv. Nemůžeme odejmout slovo Bohu a udělat z něj kopací míč teologické spekulace. Slovo, které neproměňuje, neutváří společenství Božího Ducha...

Porozumíme-li Blahoslavovu pastoračnímu východisku kazatelské činnosti, pochopíme i všechna jeho ostatní doporučení. Například má-li kázání vycházet z konkrétních duchovních potřeb obce, pak musí být vždy originální. Jenom líný nebo neschopný kazatel potřebuje omílat stále to samé, nebo ještě hůř, naučit se nazpaměť psaná kázání někoho jiného. Další kazatelský nešvar, který vyplývá z neznalosti společenství, spočívá ve vyzdvihování nedů-

ležitých věcí. Stejně tak by si měl být vědom, že jeho promluva není přednáška. Kazatel má žít svědomí „synů a dcer Božích“ jeho slovem, a nikoli do detailu, dlouze a ze široka vyargumentovat každou myšlenku, předvádět svoji erudici a sečtělost. Kázání by ale nemělo být ani příliš krátké, odbyté, aby si kazatel mohl jít hned „po svých“. Kázání má být stručné, ale i zajímavé, aktuální a citlivé vzhledem k potřebám společenství. Kazatel by v něm neměl napadat ostatní, ať už jde o jednotlivce nebo skupiny. Pokud ukazuje na cizí viny, „vozí se po lidech“, „mustruje“, pouští se do staré církve, starých kacířů, „novokřtěnců“, „mikulášenců“, „habrovanských“, vyvolá akorát pohoršení.

I menší vady se mohou stát velkou překážkou Božímu slovu a kázání zcela rozložit. Kazatel by neměl mluvit o všem, co jej zrovna napadne, „co (mu) slina k ústům přinese“, měl by se vyvarovat opakování stále stejných frází a hlavně by neměl rychle přebírat myšlenky druhých kazatelů, které v něm ještě „pořádně neuzrály“. Kazatel má mluvit hlavně o tom, co je v Písmu, a nemá jej dovysvětlovat věcmi, které v něm nenajdeme. Neměl by si vypomáhat dějinami, bájemi a mýty jiných náboženství, aby kázání učinil zajímavější. Nemá se snažit oslňovat společenství nadměrným užíváním latinských, řeckých a hebrejských slov, zejména když jmenované jazyky příliš neovládá. K tomu Blahoslav připojuje i vlastní příhodu o tom, jak se styděl, když jeden z vážných mužů církve vykládal publiku, že slovo Emmanuel se v hebrejštině skládá ze slov „Emma“, to jest „Bůh“, a „nuel“ to je „s námi“.

Kazatel je povolán, aby Boží lid napravoval, nikoli mu „pochleboval“, jinak lidé budou odcházet stejní a on tak bude zbytečně mrhat svým i jejich časem. Těž by se měl držet daného místa v Písmu, a ne „skákat jako koza“ z jedné věci na druhou, anebo „ohýbat“ místo „podle libosti mozku“. Přírovnání a příklady musí kazatel též užívat s mírou, a jen tehdy, pokud skutečně něco vysvětlují. I k této radě připojuje historku o jednom „hovadném člověku“, který v kázání pronesl, že království Boží je dobré jako „dobrá řípa s tučným skopovým masem“.

Blahoslav nevyčísľuje pouze chyby, nýbrž též poukazuje, jak kázání co nejlépe postavit. Posluchač, který opouští kostel, by měl

mít možnost pochopit a zapamatovat si hlavní myšlenky. Blahoslav nedoporučoval připravovat si kázání podle vysoce učenných mužů, jejich postupy bývají složité... Kázání by mělo mít jednoduchou, ale jasnou osnovu. Například: prosil Pána za uzdravení, uvěřil, všechno rozdal a přijal jej za Spasitele. Pokud kazatel nasbírá dostatek zkušeností, může se pokusit i o složitější způsoby kázání, ale jen tehdy, dokáže-li si promyslet všechny souvislosti, pokud je hbitý ve vtípu, pokud ví, na které myšlenky je třeba dát zvláštní důraz, a pokud má dostatečně vycvičenou paměť. Pokud se kazateli podaří překonat věcné vady a naučí se svá kázání dobře připravovat, musí být připraven je také kvalitním způsobem podat. Jinými slovy, musí se vybavit také praktickými rétorickými dovednostmi a kulturou mluveného projevu. Nemá používat nezvyklé a podivně znějící výrazy. Také si musí dát pozor, aby nedával důraz na bezvýznamná slova, neboť tím zaměřuje mysl posluchače na nedůležité myšlenky. Těž by neměl příliš hýřit tzv. „převýšenými slovy“, jako jsou „přesvatá“ nebo „přečistá“, nebo dělat automaticky ze sloves participia. Má se vyvarovat přílišného používání teologických výrazů, ať už jde o tradiční pojmy, které byly zformulované na starobylých koncilech, nebo moderní, které pronikaly do Jednoty. Blahoslavovi se nelíbilo odsuzování bratra Lukáše a jeho teologických úvah na základě nových teologií, které pronikaly do Jednoty z luterských a reformovaných církví. Vyzýval, aby kazatelé studovali všech, nejen Luthera, Melanctona a zwingliány, ale i starověké muže církve, jako byli Cyprián, Tertulián, Ambrož a Augustin, velké teology, jako byl Petr Lombardský, a humanisty jako Erasmus Rotterdamský. Všechno je třeba studovat, abychom pochopili, proč věříme tak, jak věříme, a namyšleně si neříkali, že mezi apoštoly a současností nebylo mezi lidmi žádné svatosti.

Dobrému kázání mohou být na překážku také určité vady „hlaholu“ (barvy hlasu). Blahoslav je přesvědčen, že žádní dva lidé nemají stejný hlahol. Podle barvy hlasu poznáte člověka i se zavřenými očima. Hlahol je vrozený a některé jeho vady se těžce odbourávají. Hrubý hlas některých žen, a stejně tak i tenký hlas některých mužů, dělá jejich nositele nešťastnými. Některé z těchto vad se dají alespoň čás-

tečně napravit cvičeními, popřípadě i medikamenty a správnou životou správou. Kazatel má také dbát na správnou výslovnost. Má si být vědom, že čtení a mluvené slovo jsou dva zcela jiné způsoby výslovnosti. Kazatelova slova nemají být rozkazovačná, hádavá, lísavá či pochlebovačná. Kazatel by se měl vyvarovat „zpěvového“ mluvení, je zbytečné, aby často pokašlával či vydával citoslovce typu „ahm, khm, hm“... Někteří by měli vypustit ze svého slovníku časté koncové „m“: „protžm, abychom Panum Bohum se modlilim“, jiní zase písmena „aaa“ či „ddadada“ nebo „nn“, nebo stálého opakování „také, také, také“... Blahoslav věnuje zvláštní pozornost i non-verbálnímu projevu. Kazatel podle něj

nená při kázání stát jako nehybný panák, ani mávat rukama jako šašek, ale nechť jsou jeho gesta vážná a pokojná. Také nemá očima a hlavou „zprudka sem i tam metati“ „jako fučidlo“, různě s ní potřásati a vrtěti „jako obrtlíkem“. Neměl by při kázání soustředit svůj zrak na „jednu ženskou“, jako by mluvil jenom k ní. Neměl by působit ospale, neměl by rýt rameny, křepčit, poskakovat... Kazatel by měl vždy předně pamtovat na to, že je jen Boží služebník, „šafář“ Božích tajemství, který je vyslán, aby pečoval o své společenství. Má se modlit, aby mu Pán dal svého Ducha a moudrost. Má mluvit jen o tom, co je pravda, a vědět, že vše ostatní je jen marnost, šalba a klam.

Homiletická učebnice Jana Blahoslava Vady kazatelův je skutečným skvostem české humanistické literatury raného novověku a nalezneme jen málo děl, která bychom mohli s jejími kvalitami srovnávat. Vyniká stručností, jasností, přehledností, je velice praktická, obsahuje pozitivní i odstrašující příklady kazatelské činnosti, a pokud si čtenář zvykne na češtinu 16. století a osvojí si její terminologii, určitě se při její četbě i pobaví. Její autor vyzařuje ohromnou empatii, nezabíhá do zbytečných intelektualismů, nanejvýš si vypomůže latinskou citací z klasické literatury. Jde mu vždy o ducha Kristova, který do společenství proniká v reprodukováném slovu, aby jej vzdělal a proměnil.

Jiří Vogel

Sbory Jana Blahoslava v Církvi československé husitské

Církev československá od svého vzniku v roce 1920 pojmenovávala často své chrámy, sbory a modlitebny po velkých osobnostech české reformace. Předně to byl Jan Hus, jehož jméno dostal jako první chrám Mistra Jana Husa v Uherském Brodě otevřený už v prosinci 1920. A následovala řada novostaveb, z nichž ta nejstarší, Husův dům v Hořelici (Rudné), si letos v listopadu připomene 100. výročí vzniku. K českým reformátorům, jejichž jména se, byť v menší míře, v názvech bohoslužebných míst církve uplatňovala, patří též osobnost biskupa Jednoty bratrské Jana Blahoslava. V historii CČSH najdeme tři sbory po něm pojmenované, všechny na biskupově domovské Moravě: v Přerově, Morkovicích a Dolních Kounicích.

Náboženská obec v Blahoslavově rodném Přerově získala v roce 1926 pozemek ke stavbě sboru na rohu Kojetínské a Škodovy ulice nedaleko evangelického kostela. Až po třech letech se konala slavnost položení základního kamene sboru, který měl ještě nést Husovo jméno, pro finanční těžkosti však stavba nebyla zahájena. Náboženská obec pak v roce 1933 koupila řadový měšťanský dům v Havlíčkově ulici (původně kino Olympia), který upravila k bohoslužebným účelům (1935). Stále se jednalo o jisté provizorium, o čemž svědčí jak to, že sborový dům zůstal nepojmenován, tak plány radikální funkcionalistické přestavby architektů M. Kouřila a F. Kubelky z poválečných let. Ty opět zůstaly z velké části na papíře, dokončena však byla alespoň první etapa otevřená v prosinci 1947 jako sbor Jana Blahoslava. „Přerovaně, uctěte s námi velkého svého rodáka“, zvala tehdy náboženská obec ke slavnosti vedené moravským biskupem Bohumírem Cigánkem. A jistě nikoliv náhodou se hlavním prvkem výzdoby sboru stal v roce 1951 rozměrný, ze 190 dřevěných desek složený reliéf za stolem Páně s vyobrazením Ježíše rozséváče a biblickým citátem „Blahoslavení, kteří slyší slovo Boží a ostříhají je“ (L 11,28). O návštěvě města, které je spojeno také

s osobností J. A. Komenského, pěkně psal redaktor Českého zápasu v roce 1957 v čísle 3: „Proti vchodu do někdy Žerotinského zámku, dnes městského musea, stojí Blahoslavův pomník, dílo Bílkovo; kamsi do oken zámeckých nabízí Blahoslav Písmo, hlavu mírně zvrácenou hledí přes knihu ve vztyčených pažích. U česko-bratrského sboru stojí pomník Jana Amose, menší než Blahoslavův před zámeckou branou. (...) Sbor česko-bratrské církve evangelické nese Komenského jméno, sbor naší církve je pojmenován po Janu Blahoslavovi...“

Další sbor J. Blahoslava je v Morkovicích, malém hanáckém městě spojeném dnes se sousedními Slížanami, kde byl Blahoslav roku 1557 zvolen biskupem Jednoty. Církev československá usilovala tu o střechu nad hlavou ještě před oficiálním založením náboženské obce v roce 1940. I zde se nejprve mluvilo o Husově sboru, pro nějž byla zvažována různá místa. Řešení bylo nalezeno díky velkorysosti sestry Tálské, která farnosti věnovala polovinu domu na náměstí. Zde pak byl dle plánů stavitele J. Jenerála ze Zborovic obětavou prací věřících zbudován a v červnu 1953 otevřen úhledný sbor J. Blahoslava.

Třetí sbor toho jména byl v Dolních Kounicích. Součástí této již zaniklé náboženské obce jsou také Ivančice, středisko Jednoty bratrské a biskupské sídlo J. Blahoslava. V ivančickém bratrském areálu se do 90. let nacházela modlitebna CČSH. Vraťme se však

do Dolních Kounic, mateřské obce Ivančických. Zde se bohoslužby konaly od roku 1921 v pronajaté kapli zvané Barborka, původně bratrském sboru z roku 1574, přestavěném na kostel (kapli) sv. Fabiána a Šebestiána, po roce 1880 nepoužívaný. Náboženská obec získala Barborku do vlastnictví v roce 1946 a po opravách ji v roce 1953 otevřela jako sbor Jana Blahoslava. Časem se však slábnoucí náboženská obec nedokázala o historický kostel postarat a předala jej městu. Po roce 1992 kapli získala pravoslavná církev a upravila na chrám sv. Barbory.

Marcel Sladkowski

Návrh arch. M. Kouřila a F. Kubelky na úpravu průčelí sboru Jana Blahoslava v Přerově, 1947. Foto ÚAM CČSH

Patriarcha Církve československé husitské Tomáš Butta společně s Kulturní radou Církve československé husitské si Vás dovoluji pozvat k setkání při příležitosti letošního 173. výročí narození

POSILANĚCKÁ
SNĚMOVNA
PARLAMENTU
ČESKÉ REPUBLIKY

Tomáše Garrigua Masaryka,

kteří se koná pod záštitou

1. místopředsedkyně Poslanecké sněmovny
Parlamentu České republiky Věry Kovářové
v rámci projektu „Naše a evropská společnost“

v budově Poslanecké sněmovny
Parlamentu České republiky v Praze 1,
ve Sněmovní 1, v sále č. 205

v pondělí 6. března
2023 od 17 hodin.

V programu

úvodní pozdravy a projevy

Ing. Věra Kovářová, 1. místopředsedkyně Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR

ThDr. Tomáš Butta, Th.D., patriarcha ČCŠH

Doc. ThDr. David Tonzar, Th.D., Dr. h. c., pražský biskup ČCŠH

přednášky

Mgr. Jakub Smrčka, Th.D., ředitel Husitského muzea v Táboře
„Česká reformace jako inspirace Masarykova myšlení“

doc. Mgr. Jaroslav Šebek, Ph.D., DSc., historik,
pracovník Historického ústavu AV ČR, v. v. i.

„Církve v době první republiky ve vztahu k prezidentu T. G. Masarykovi“

Komorní sbor Mistra Jakoubka ze Stříbra pod vedením Hany Tonzarové

Potvrďte, prosíme, svoji účast do 28. února 2023 na adresu Kulturní rada ČCŠH, Mgr. Oldřich Nováček, Wuchterlova 5, 160 00 Praha 6
nebo na elektronickou adresu: prihlasky@ccsh.cz, kontaktní telefon: 737 279 993.